

Razumkov
centre

ОГЛЯД РОБОТИ ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ В КВІТНІ 2025 р.

Травень 2025

ОГЛЯД РОБОТИ ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ В КВІТНІ 2025 р.

Геннадій РЯБЦЕВ,
експерт з питань енергетики Центру Разумкова

Володимир ОМЕЛЬЧЕНКО,
директор енергетичних програм Центру Разумкова (загальна редакція)

У звітному періоді завершився один із найскладніших опалювальних сезонів в історії України. Витративши понад \$7 млрд на 14 хвиль запущених ракет, російські війська пошкодили 11,1 із 20,6 ГВт наявної навесні 2024 р. потужності українських електростанцій. Було виведено з ладу близько 90% теплової та 45% гідрогенерації, пошкоджено сотні об'єктів передачі й розподілу, інфраструктуру видобутку та зберігання природного газу.

Однак, попри катастрофічні втрати, завдані енергетичному сектору України, в осінньо-зимовий період 2024-2025 рр. удалося уникнути погодинних вимкнень для більш ніж двох черг побутових споживачів. Не настільки великими, як у 2022-2023 рр., виявилися й обмеження для промисловості й бізнесу. Майже не переривалося живлення об'єктів критичної інфраструктури, а також підприємств, що імпортували чи генерували не менше 60% споживаної електроенергії.

Проте «українська енергосистема пройшла вже третю зиму в умовах війни стабільно й контрольовано, зі світлом і теплом», передусім завдяки професіоналізму енергетиків, самовідданим діям ремонтних бригад і мінімальній кількості днів із температурами нижче -5°C, а не через результативну та ефективну роботу органів влади.

На жаль, недостатня щільність протиракетної й протиповітряної оборони України, уразливість потужності генерації й розподілу, спорожнілі газові сховища, невиконаний план із будівництва 1 ГВт нової генерації й дефіцит Фонду підтримки енергетики України обсягом €540 млн — не дозволяють дивитися на міжсезоння та осінньо-зимовий період 2025-2026 рр. із великим оптимізмом.

ПІДГОТОВКА ДО НАСТУПНОГО ОПАЛЮВАЛЬНОГО СЕЗОНУ

На засіданні уряду 15 квітня 2025 р. було **зазначено**, що «Україна успішно завершила третій опалювальний сезон під час повномасштабної війни та вже розпочала підготовку до наступного осінньо-зимового періоду». У НЕК «Укренерго» **підкреслили**, що «пройти сезон вдалося краще, ніж на це сподівався ворог». Уникнути тривалих вимкнень після масованих російських обстрілів та під час лютевих морозів вдалося завдяки самовідданим роботі енергетиків, накопиченому ними досвіду, зокрема у швидкому ремонті, й запасу обладнання, «якого

досі не мали ніколи». На думку ж очільника уряду, успішному проходженню осінньо-зимового періоду 2024-2025 рр. **сприяли**:

- ✓ «максимальна ефективність» роботи всіх дев'яти енергоблоків українських АЕС;
- ✓ відновлення «завдяки ремонтам і відбудові в режимі 24/7» понад половину (тобто до 5 ГВт) пошкодженої торік генеруючої потужності;
- ✓ збільшення максимальної пропускної спроможності міждержавних перетинів до 2,1 ГВт;

- ✓ запуск 148 когенераційних установок і 84 модульних котелень загальною потужністю 268 МВт;
- ✓ надання «енергетичних кредитів» на встановлення 640 МВт потужності фізичним особам і суб'єктам господарювання, відповідно на майже 1 і понад 10 млрд грн;
- ✓ стабільна робота газотранспортної системи попри повне зупинення російського транзиту;
- ✓ формування Фонду підтримки енергетики України обсягом €1,2 млрд.

Хоча уряд демонструє великий оптимізм у частині проходження міжсезоння й підготовки до опалювального сезону 2025-2026 рр., його спроможність **організувати** швидку зміну архітектури української енергетики та вчасне проведення ремонтів і відновлювальних робіт є достатньо сумнівним. Найбільше занепокоєння викликають:

- ✓ нестача коштів, що, за оцінкою очільника Міненерго, становить «близько \$500 млн у заявках, поданих нашими компаніями» до Фонду підтримки енергетики України (за **оцінкою** Секретаріату Енергетичного співтовариства – €540 млн);
- ✓ надто повільне введення в експлуатацію 253 когенераційних установок і 145 блочно-модульних котелень, **наданих** Україні на безоплатній основі ще минулого року (прем'єр **згадує** про «280 установок та понад 140 модульних котелень»);
- ✓ зменшення інтересу бізнесу до підвищення власної енергетичної автономності (за перші три місяці 2025 р. підприємці подали заявок лише на 5,3 млрд грн, тоді як за три попередні – на 31,1 млрд), яке можна пояснити завершенням опалювального сезону й **підвищенням** облікової ставки Національного банку України до 15,5% річних;
- ✓ складність приєднання нових енергетичних об'єктів до електричних і теплових мереж (доручення «відповідним міністерствам опрацювати питання щодо додаткового спрощення процедур для забезпечення максимально простого та швидкого процесу» **надано** лише 26 березня 2025 р.);
- ✓ акцентування уваги на обмежених за обсягами фінансування урядових програмах безвідсоткового кредитування громадян, а також **програми** «Доступні кредити 5-7-9» для ОСББ і ЖБК на купівлю обладнання для генерації з альтернативних джерел енергії та пристроїв збереження енергії, попри великий **борг** уряду перед банками-учасниками програм кредитування;
- ✓ **маскування** малої та/чи негарантованої потужності встановлених або запланованих для розміщення енергетичних установок їхньою великою кількістю та/чи замовчування термінів початку їхньої експлуатації;
- ✓ **введення** в оману громадян, бюджетних і комунальних установ та організацій щодо високої ефективності фотоелектричних панелей в осінньо-зимовий період та/чи в регіонах із низькою інтенсивністю сонячного випромінювання;
- ✓ підміна розміщення на місцях малих енергетичних установок потужністю 1-10 МВт, передусім когенераційних, що працюють на місцевому пальному та приєднані до систем розподілу, встановленням установок із негарантованою потужністю (передусім, фотоелектричних панелей без інверторів і систем зберігання енергії).

Між тим, НЕК «Укренерго» **наголошує**, що швидке зростання кількості та встановленої потужності такого обладнання:

- ✓ не дозволяє балансувати енергетичну систему й забезпечити гарантоване енергопостачання 24/7, унаслідок суттєвої залежності обсягів генерації від сезону, погоди й часу доби;
- ✓ створює надлишок потужності в години меншого споживання, що зумовлює необхідність запровадження обмежень, і, навпаки, вимагає заміщення маневровою генерацією в години пікового навантаження;

- ✓ унеможливорює балансування за рахунок експорту електроенергії через більшу, аніж в Україні, частку станцій на відновлюваних джерелах у структурі генерації щонайменше чотирьох держав-сусідів.

ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА

Інформаційна державна політика, яка останнім часом реалізується, сформулила системний тренд на:

- ✓ припинення обговорення планів і намірів; збирання, аналізування та оприлюднення інформації про енергетичні ринки; базового й періодичного відстеження результативності схвалюваних регуляторних актів;
- ✓ замовчування суттєвих проблем, наявних в енергетичному секторі, необґрунтовані звинувачення профільних експертів у «поширенні неправдивої інформації» та «просуванні російських наративів»;
- ✓ приховування від експертної спільноти й громадськості змісту ухвалених нормативно-правових актів, передусім програмного й прогностичного спрямування.

Послідовно створюваний інформаційний вакуум:

- ✓ віддає спорожніле від офіційних повідомлень і роз'яснень поле заангажованим експертам із сумнівною репутацією та кваліфікацією;
- ✓ негативно впливає на спроможність міжнародних партнерів адекватно оцінювати ситуацію, створюючи хибне враження, що загроза минула й енергетичний сектор України не потребує подальшої підтримки;
- ✓ унеможливорює планування діяльності та вжиття заходів з реагування учасниками ринків, іншими суб'єктами господарювання.

Політика інформаційних обмежень викликає занепокоєння не лише серед профільних експертів, але й партнерів України.

Так, Секретаріат Енергетичного Співтовариства, проаналізувавши дії Міненерго,

зокрема, Розпорядження Міністра енергетики від 27 грудня 2024 р. № 27-дск, **рекомендував**:

- ✓ здійснювати інституційні повноваження щодо регулювання ринку електроенергії, відповідно до законодавства у сфері енергетики, в межах встановлених компетенцій та уникаючи посягання на них;
- ✓ не створювати невизначеності щодо відповідальності органів влади, посилаючись на специфіку процесу прийняття рішень у зв'язку із запровадженням воєнного стану;
- ✓ обговорювати всі плановані заходи з НКРЕКП, іншими зацікавленими сторонами, доводити їх до відома ринку в прозорий спосіб, надавати інформацію про них Секретаріату Енергетичного Співтовариства та Координаційній групі з безпеки постачання Енергетичного Співтовариства, як того вимагає **закон і правила** безпеки постачання електроенергії;
- ✓ перевірити дії АТ «Оператор ринку» та ТОВ «Українська енергетична біржа» в період припинення публікації даних.

«Навіть в умовах воєнного стану НКРЕКП має впровадити ефективний процес моніторингу ринку, застосовуючи перелік агрегованих показників, що застосовуються ECRB, CEER та ACER. Крім того, НКРЕКП повинна надати рекомендації щодо того, чи може певна інформація публікуватися в агрегованій формі, щоб уникнути ненавмисного впливу на ринок, та уточнити, чи неопублікована інформація все ще вважається частиною ринку».

ЕНЕРГЕТИЧНИЙ БАЛАНС

Підвищення температури повітря та, як наслідок, скорочення споживання пального та енергії усунули небаланс, що фіксувався в Об'єднаній енергетичній системі України впродовж майже всього опалювального сезону. Більше того, з другої половини квітня НЕК «Укренерго» почала обмежувати виробництво на окремих об'єктах через профіцит генерації. Тому постачання електроенергії «до декількох десятків» населених пунктів переривалося лише 11 квітня через негоду.

Базову потужність Об'єднаної енергосистеми України забезпечували сім (із 21 квітня 2025 р. — шість) блоків АЕС, що генерували до 5,5 ГВт енергії. Джерелом маневрової потужності були до десяти енергоблоків ТЕС і ТЕЦ, а також ГЕС і ГАЕС, які спільно виробляли 2,5–3,5 ГВт електроенергії. Потужність генерації на станціях, що використовують відновлювані джерела, становила 1,0–1,2 ГВт.

У травні функціонуватимуть шість (потім — п'ять) із дев'яти наявних блоків АЕС. Профіль початку їхніх ремонтів відповідатиме сезонній кривій споживання. ТЕС працюватимуть у штатному режимі із невеликим резервом потужності.

Через невелику кількість опадів і майже повну відсутність снігу, генерація на підприємствах ПрАТ «Укргідроенерго» у квітні не перевищувала 0,5 ГВт. Рівень водосховищ Дніпра й Дністра відповідав рішенням Міжвідомчої комісії при Державному агентстві водних ресурсів України по встановленню режимів роботи водосховищ.

Помітного зростання генерації електроенергії на ГЕС і ГАЕС у травні не очікується, оскільки через гідрометеорологічні умови, що склалися в осінньо-зимовий період, на рівнинних річках України спостерігається невражене водопілля з весняною маловодністю й мінімальним рівнем води в літню межень. Востаннє така несприятлива гідрологічна ситуація фіксувалася в Україні у 2020 р.

Через скорочення обсягів споживання, передусім теплової енергії, частка АЕС у структурі генерації у квітні, попри ремонтну кампанію, зросла до 55–57%. На ТЕС припадало 14–16% виробництва енергії, станції на ВДЕ — 10–12%, ТЕЦ — до 10%, ГЕС — до 6%. У цілому, обсяги генерації в Україні становили 9–11 ГВт щогодини (у 2021 р. — до 15 ГВт).

У звітному періоді, переважно ввечері, вітчизняні споживачі **імпортували** з п'яти сусідніх держав до 60 ГВт год електроенергії на тиждень (в окремі вечірні години, наприклад, о 16:00 і 19:00 10 квітня — до 1,5 ГВт).

Завдяки сонячній погоді зберігалися сприятливі можливості для комерційного **експорту** до 0,8 ГВт електроенергії до Угорщини й Молдови, переважно вдень (до 30 ГВт год на тиждень). В окремі дні (зокрема, 18–22 квітня) сумарний експорт перевищував імпорт, а пропускна спроможність міждержавних перетинів (550 МВт) була завантажена на

100%. Це актуалізувало питання її **збільшення** (із 1 травня 2025 р. — до 650 МВт), а також розбудови систем зберігання енергії, ліцензії на використання яких одержали вже троє учасників ринку, а ПрАТ «Укргідроенерго» — один із лідерів березневого експорту — **отримає** для придбання таких систем \$70 млн від Світового банку.

При цьому до завершення ремонту ЛЕП «Ісакча — Вулканешти», розпочатого 22 квітня 2025 р., Україна, фактично, забезпечуватиме балансування енергетичної системи Молдови.

Запасів вугілля на складах ТЕС і ТЕЦ (2,7 млн т) достатньо для проходження міжсезоння.

Попри постійні обстріли, газотранспортна система України функціонувала в нормальному режимі. Номінації замовників послуг бронювання потужності виконувалися повним обсягом.

Хоча **запаси** газу в підземних сховищах станом на 17 квітня 2025 р. зменшилися до 0,7 млрд куб. м (без урахування 4,1 млрд куб. м газу «довготривалого зберігання» і 0,6 млрд куб. м ресурсу, формально переведеного в категорію «буферний газ»), надалі тепла погода скоротила його споживання з 50 млн куб. м до 25 млн куб. м. Це вже не тільки не потребувало додаткового відбирання газу, але дозволило з 21 квітня 2025 р. **розпочати** сезон його закачування, оскільки 42–43 млн куб. м забезпечував власний видобуток, а ще 8–10 млн куб. м — імпорт з Угорщини та Польщі (**загалом** у квітні — 150 млн).

Завдяки зменшенню попиту **запаси** в підземних сховищах зросли до кінця квітня на 0,2 млрд куб. м (до 0,9 млрд). Утім, цей показник є нижчим, аніж торік, на 35%, і меншим, аніж у 2015–2018 рр., на третину. Це означає, що до початку наступного опалювального сезону Україна має імпортувати щонайменше 4,5 млрд куб. м газу, а якщо Групі Нафтогаз не вдасться вберегти свої потужності від подальших руйнувань — 5,5–6,0 млрд. При цьому «компанія **веде** перемовини з урядом і міжнародними фінансовими інституціями» про залучення €1 млрд «для закупівлі понад 2 млрд куб. м газу». «Від початку року було **законтрактовано** 1,5 млрд куб. м газу: 800 млн куб. м було терміново імпортовано, 400 млн надійдуть в Україну в рамках підготовки до наступної зими, ще 300 млн LNG Нафтогаз закупив у компанії ORLEN».

На відміну від природного газу, проблем із постачанням в Україну бензину й дизельного пального не прогнозується. Попри зростання попиту, спричинене весняними польовими роботами, пального на ринку достатньо, щоб задовольнити потреби усіх споживачів без винятку.

ФІНАНСОВИЙ СТАН ГАЛУЗІ

У квітні НЕК «Укренерго» **досягла** згоди щодо умов операції з управління боргом за гарантованими державою «зеленими» облігаціями сталого розвитку на \$825 млн, зі ставкою 6,875% річних із погашенням у 2028 р. Здійснення платежів за ними було **призупинено** 9 листопада 2024 р. Уважалося, що відмову низки міжнародних фінансових установ виступити гарантами реструктуризації відповідної заборгованості було спричинено зростанням ризиків після звільнення голови правління компанії й **відставки** двох незалежних членів її наглядової ради. Кредиторам запропонують продати облігації на аукціоні з граничною вартістю кожної 65,125% номіналу та/чи обміняти їх на негарантовані державою з погашенням до 31 грудня 2031 р. і ставкою 8,5% річних.

При цьому в березні НЕК «Укренерго» скоротила заборгованість перед суб'єктами балансуючого ринку до 13,7 млрд грн (-22%, порівняно з лютим). Водночас учасники ринку електроенергії, насамперед державні, **винні** компанії 37,5 млрд грн, з яких 12 млрд грн — неплатежі постачальника «останньої надії». Заборгованість сторін, відповідальних за баланс, зросла за місяць на 7%. І це не дивно, коли в учасників ринку **відсутнє** розуміння того «як борги виникають і як можуть бути погашені».

За **висновками** Секретаріату Енергетичного співтовариства, енергетичні ринки в Україні не зможуть ефективно працювати, якщо не розв'язати проблему заборгованості. Єдиним способом її вирішення є забезпечення платоспроможності виробників, постачальників і споживачів, насамперед кінцевих. І хоча в Україні набрав чинності **закон**, спрямований на покращення платіжної дисципліни на ринку електроенергії, уряд досі не **скоротив** переліки захищених споживачів, дві третини яких не є підприємствами критичної інфраструктури. Остання

новина, що стосується відповідної поставки, датована 26 лютого 2025 р., коли її вчергове доопрацьований **проект** з'явився на офіційному сайті Міненерго.

ТРАНЗИТ

У звітному періоді ТОВ «Оператор газотранспортної системи України» забезпечував щоденний транзит до Молдови до 2,5 млн куб. м угорського газу (**загалом** у квітні — 70 млн). Транспортування російської сировини через Україну було **зупинене** 1 січня 2025 р.

АТ «Укртрансфаста» транспортувала до 30 тис. т російської нафти на добу для НПЗ Словаччини та Угорщини (управляються приватною угорською компанією MOL). Транзит здійснювався південною гілкою МТ «Дружба» (до НПС Феньєслітке й Будковце). З 9 вересня 2024 р. усю нафту, що транспортується за цим маршрутом, MOL Plc. **купує** на білорусько-українському кордоні.

ЦІНОВА СИТУАЦІЯ

Ціновий **індекс** електроенергії базового навантаження (BASE) на ринку «на добу наперед» (РДН) у квітні знизився до 4 268 грн/МВт год, на піку (PEAK) — до 3 519 грн/МВт год (-17% і -28%, порівняно з березнем). При цьому позапікове (OFFPEAK) навантаження подешевшало до 5 017 грн/МВт год (-7,5%). Наявність штучних цінових обмежень створює парадоксальну ситуацію, коли в години сонячної активності й профіциту на ринку вартість енергії на ньому є вищою, ніж увечері, коли виникає потреба в імпорті.

Середньозважена **ціна** на внутрішньодобовому ринку (ВДР) становила 4 277 грн/МВт год, на РДН ОЕС України — 4 741 грн/МВт год (-9,9% і -2,4%, порівняно з березнем).

Другий у 2025 р. аукціон з розподілу річної квоти підтримки для об'єктів електроенергетики, що виробляють електроенергію з енергії вітру, **запланований** на 4 квітня 2025 р., не відбувся через відсутність заявок (як і **попередній**, для СЕС). Наступні торги (тепер — для інших джерел) мають відбутися 12 травня 2025 р.

Ціни на електроенергію для побутових споживачів до 31 жовтня 2025 р. **зафіксовані** (без консультацій із Секретаріатом Енергетичного Співтовариства) на рівні 4,32 грн/кВт год (із ПДВ).

Середньозважена **ціна** травневого ресурсу природного газу за результатами електронних біржових торгів на Українській енергетичній біржі у квітні майже не змінилася (15 383 грн/тис. куб. м; -0,3%, порівняно з березнем). Водночас **вартість** цього ж ресурсу на ТТФ, приведена до вітчизняного кордону, завершила місяць на позначці 23 466 грн/тис. куб. м (-11,8%, порівняно з 31 березня 2025 р.; із ПДВ).

Тарифи ТОВ ГК «Нафтогаз України» на газ для непобутових споживачів із 1 травня 2025 р. залишилися незмінними, порівняно з квітнем (21 000 грн/тис. куб. м; із ПДВ). **Ціни** для побутових споживачів до 31 жовтня 2025 р. **зафіксовані** (без консультацій із Секретаріатом Енергетичного Співтовариства) на рівні 7960 грн/тис. куб. м.

При цьому з 1 квітня 2025 р. ГК «Нафтогаз Трейдинг» **отримує**:

- ✓ 18 000 грн/тис. куб. м (з ПДВ; +9,1%) — від власників ТЕЦ, що генерують електроенергію в теплофікаційному циклі;
- ✓ 14 000 грн/тис. куб. м (з ПДВ; +27,9%) — від власників ТЕС і ТЕЦ, що генерують електроенергію в конденсаційному циклі;
- ✓ 14 000 грн/тис. куб. м (з ПДВ) — від власників газотурбінних і газопоршневих установок, що генерують виключно електроенергію;
- ✓ 18 000 грн/тис. куб. м (з ПДВ) — від власників таких же установок, що генерують електричну й теплову енергію комбінованим способом.

П'ятнадцять європейських операторів розпочали сезон закачування природного газу в підземні сховища. Тому заповнення останніх зросло з 34% до 39%, що відповідає 41,5 млрд куб. м (+20% за місяць). Утім, цей **обсяг** є нижчим середнього за останні п'ять років на 20% і меншим, ніж торішній, на

25 млрд куб. м (-40%). Не дивно, що ф'ючерсні контракти на його постачання влітку коштують дорожче, аніж зимові 2026 р.

Влітку конкуренція між азійським та європейським ринками за обсяги скрапленого газу поступово зростатиме, адже до 1 листопада 2025 р. сховища ЄС мають бути заповнені на 90% (якщо Єврокомісія не зменшить цей показник до 80%, узгоджених на рівні експертів 8 квітня 2025 р.). Це швидко змінить тренд спотових **цін** на цей ресурс на хабі ТТФ, які знизилися з пікових, цього року, \$635 до \$380-390/тис. куб. м (-15%, порівняно з березневими).

Ф'ючерси на енергетичне вугілля Coal (API2) CIF ARA (ARGUS-McCloskey) у квітні, як не дивно, зросли до \$102/т (+5%). Торік вони становили \$103/т. При цьому запаси вугілля на складах терміналів ARA (Амстердам — Роттердам — Антверпен) майже не змінилися (3,6 млн т; -25%, порівняно із середньорічною нормою).

Котирування **ф'ючерсів** на нафту Brent у квітні коливалися в межах \$60-70/бар. Хоча пом'якшення риторики американської адміністрації й припинило обвал ринку, зростання видобутку членами ОПЕК і зниження вартості нафти Arab Light для азійських споживачів до мінімального з початку року рівня призвели до того, що усереднені за місяць котирування виявилися суттєво нижче березневих (\$66,5, порівняно з \$71,3/бар.). У цілому з початку 2025 р., згідно з торгами за контрактом на різницю цін (CFD), котирування Brent **знизилися** на 10,8%.

Оскільки на засіданні ОПЕК 5 травня 2025 р. декілька членів картелю пропонуватимуть збільшити квоти на видобуток, а його травневе **зростання** (+0,4 млн бар. на добу) буде втричі більшим, аніж планувалося раніше, перевиробництво сировини таки перевищить **прогнозовані** на початку року 0,7 млн бар. на добу.

Здешевлення гривні відносно євро на міжбанківському ринку (-6,4% за місяць) суттєво загальмувало зниження цін на українських заправках, спричинене зменшенням вартості європейських нафтопродуктів. Якщо за збереження курсу національної валюти

вітчизняні споживачі могли розраховувати, що пальне подешевшає на 3-4 грн/л, то євро по 47 грн обмежило всі можливості двома гривнями й традиційною святковою знижкою.

Не виключено, що запровадження з 1 травня 2025 р. обов'язкової наявності в бензині щонайменше 5% біокомпонентів, через дещо вищу (на 1-2%) собівартість його виробництва, остаточно зупинить подальше здешевлення цього пального.

Станом на 30 квітня 2025 р. індикативні **ціни** на бензин А-95 Євро-5, дизельне пальне ДП-Л Євро-5 і скраплений нафтовий газ ПБА становили, відповідно, 58,60 грн/л; 53,53 грн/л і 35,32 грн/л (-1,0%; -1,5 % і -0,2% за місяць).

Пального на ринку достатньо, в т. ч. для задоволення потреб українських аграріїв.

ЗМІНИ В НОРМАТИВНІЙ БАЗІ

З 1 травня 2025 р. набере чинності **закон** про обов'язкове використання рідкого біопального (біокомпонентів) у галузі транспорту, яким передбачена обов'язкова наявність у всіх обсягах бензинів автомобільних, що відпускаються з місць гуртової торгівлі паливом, місць роздрібною торгівлі паливом (крім бензинів з октановим числом 98 і вище, а також бензинів, що поставляються для потреб Міноборони, Держрезерву та для створення мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів) рідкого біопального (біокомпонентів) у кількості «не менше, ніж 5% об'ємних, за абсолютної похибки визначення $\pm 1\%$ ». При цьому «суб'єктам господарювання, які здійснюють діяльність з виробництва та/або імпорту пального, та/або здійснюють гуртову торгівлю паливом» надано право самостійно й безконтрольно «додавати рідке біопальне (біокомпоненти) до пального моторного та пального моторного альтернативного в обсягах, що відповідають вимогам нормативних та нормативно-правових актів».

Підписаний 28 червня 2024 р. документ, проєкт якого було подано низкою народних депутатів в обхід установлені процедури, є черговим прикладом імітування «європейської інтеграції» й викривлення вимог ЄС, що підтверджують **застереження** Міненерго, Мінінфраструктури, Мінекономіки, Державної регуляторної служби, Головного юридичного

управління, **Комітету** з питань інтеграції України до Європейського Союзу.

За **висновком** Міненерго, реалізація ухваленого закону не лише спричинить появу нафтопродуктів, які шкодять паливним системам автомобілів, але й здатне зірвати постачання бензину Силам оборони України.

Кабінет Міністрів України:

- ✓ **зафіксував** до 31 жовтня 2025 р. (без консультацій із Секретаріатом Енергетичного Співтовариства) ціни на електроенергію для побутових споживачів на рівні 4,32 грн/кВт год (із ПДВ);
- ✓ **визначив** ПрАТ «Укргідроенерго» розмір виплати дивідендів до державного бюджету, що становить 50% чистого прибутку за 2024 р., залишивши в розпорядженні компанії 25% чистого прибутку, який варто спрямувати на відновлення майна, знищеного або пошкодженого внаслідок збройної агресії російської федерації;
- ✓ **розподілив** чистий прибуток ПрАТ «Укргідроенерго» за 2024 р. у такий спосіб: 1,9 млрд грн — на виплату дивідендів; 13,6 млрд грн — на повернення кредитів, здійснення заходів із відновлення зруйнованих об'єктів, захисту споруд і на розвиток виробництва;
- ✓ **визначив** НАК «Нафтогаз України» розмір виплати дивідендів до державного бюджету, що становить 30% прибутку, який належить акціонеру, за 2024 р. (за умови спрямування 45% прибутку, який належить акціонеру, на закупівлю імпортованого газу та фінансування заходів із підготовки до осінньозимового періоду 2025-2026 рр.);
- ✓ **розподілив** прибуток, що належить акціонеру НАК «Нафтогаз України», за 2024 р. у такий спосіб: 8,8 млрд грн — на виплату дивідендів до державного бюджету; 20,6 млрд грн — на виконання статутних цілей, у т. ч. 13,2 млрд грн — на закупівлю імпортованого газу та фінансування заходів із підготовки до осінньозимового періоду 2025-2026 рр.;

- ✓ **затвердив** частину чистого прибутку за 2024 р. ТОВ «Оператор газотранспортної системи України» сумою 2,1 млрд грн, що становить 75% чистого прибутку та спрямовується на виплату дивідендів;
- ✓ **спростив** на період воєнного стану будівництво та/чи відновлення, реконструкцію, розміщення, капітальний ремонт об'єктів газосховищ і нафтогазовидобування, пов'язаних з їхнім обслуговуванням об'єктів трубопровідного транспорту, приєднання таких об'єктів до газотранспортної системи, геологічне вивчення нафтогазоносності надр, проведення розвідувальних робіт оператором газосховища, суб'єктом господарювання, у статутному капіталі якого 100% акцій належать товариству, частка держави у статутному капіталі якого становить 100%, та на якого, згідно з рішенням Кабінету Міністрів, покладені спеціальні обов'язки на ринку природного газу, газовидобувним підприємством чи інвестором (оператором) за угодою про розподіл вуглеводнів;
- ✓ **збільшив** із 25% до 50% сумарний обсяг річної та додаткової річної **квоти** підтримки, одержаної учасником аукціону самостійно або разом з іншими суб'єктами господарювання, з якими має спільний кінцевий бенефіціар, за якого гарантований покупець ухвалює рішення про відмову від підписання протоколу про результати аукціону, укладення договору про надання послуги;
- ✓ **надав** можливість спрямовувати **кошти** державного фонду декарбонізації та енергоефективної трансформації на фінансове забезпечення кредитування, фінансового лізингу, факторингу, гарантування реалізації енергоефективних заходів, впровадження енергосервісу, збільшення використання відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів пального, скорочення викидів вуглецю;
- ✓ **затвердив** порядки ведення Єдиного реєстру ліцензіатів та місць обігу пального; заповнення заяв щодо ліцензій на право виробництва, гуртової та роздрібно-торгівлі паливом та його зберігання, а також форми витягів із цього реєстру (ст. 34 **Закону**), **скасувавши** як таку, що нереалізована, попередню постанову з цього питання;
- ✓ **затвердив** методику визначення об'єму необлікованого пального, виявленого під час його зберігання та/або реалізації, зокрема для цілей припинення дії ліцензії на право провадження відповідного виду господарської діяльності (ч. 2 ст. 46 **Закону**);
- ✓ дозволив проведення конкурсів на укладення угод про розподіл вуглеводнів, які видобуватимуться у межах **Межигірської** та **Свічанської** ділянок (Івано-Франківська, Чернівецька обл.);
- ✓ **надав** згоду на передачу 100% прав та обов'язків ТОВ «Надра Олеська» на користь ПАТ «Укрнафта», в рамках **Угоди** про розподіл вуглеводнів, які видобуватимуться у межах ділянки Олеська (Львівська та Івано-Франківська обл.; зараз не розробляється);
- ✓ **надав** державну гарантію для забезпечення виконання НАК «Нафтогаз України» боргових зобов'язань за кредитом розміром €270 млн, **наданим** для формування запасів природного газу Європейським банком реконструкції та розвитку;
- ✓ **затвердив** фінансовий план ДП «Енергоринок» на 2025 р. (не оприлюднений);
- ✓ **схвалив** проект Угоди (у формі обміну нотами) між урядом України та урядом Японії щодо надання коштів;
- ✓ **підтвердив** належність пропозиції фінансування **проекту** «Кроноспан. Відновлювана енергія» до сфери дії Рамкової угоди між Україною та Європейським інвестиційним банком;
- ✓ залучив кошти позик Європейського інвестиційного банку для реалізації проектів «Програма відновлення України III», розміром €100 млн і «Відновлення водопостачання та водовідведення України», розміром €100 млн.

Міненерго, всупереч вимогам [закону](#), не оприлюднює ухвалені ним [рішення](#) з ознаками регуляторних актів і, зазвичай, не здійснює базові [відстеження](#) їхньої результативності.

НКРЕКП:

- ✓ [привела](#) [Порядок](#) розслідування зловживань на гуртовому енергетичному ринку у відповідність до вимог [закону](#);
- ✓ [впорядкувала процедури](#) розроблення й подання на розгляд до НКРЕКП планів розвитку систем розподілу та інвестиційних програм операторів систем розподілу, а також деталізацію обґрунтування цих документів;
- ✓ [уточнила](#) [Кодекс](#) систем розподілу в частині: застосування та складання графіків примусового зниження споживання через затвердження Міненерго нових редакцій відповідних інструкцій; землевідведення при наданні послуги з приєднання до систем; упровадження нових значень рівнів напруги, у зв'язку з прийняттям з 1 березня 2025 р. ДСТУ EN 50160:2022, IDT (230/400 В);
- ✓ [уточнила](#) порядок здійснення моніторингу виконання постачальниками допоміжних послуг зобов'язань із надання допоміжних послуг (додаток 6 до [правил](#) ринку);
- ✓ [привела](#) [Порядок](#) ліцензування видів господарської діяльності, державне регулювання яких здійснюється Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, у [відповідність](#) до адміністративної [процедури](#);
- ✓ [затвердила](#) [Порядок](#) забезпечення доступу до публічної інформації у Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг;
- ✓ [зобов'язала](#) ліцензіатів зберігати протягом строку дії ліцензії копії документів (у паперовій або електронній формі), які надавалися до заяви про отримання ліцензії, та повідомлень про зміну даних, зазначених у заяві, документах

та відомостях, що додавалися до заяви про отримання ліцензії.

Наглядова рада НАК «Нафтогаз України» [обрала](#) нового голову правління компанії.

КОНФЛІКТ ЩОДО ДОБУДОВИ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ АЕС

Хоча в березні Президент України підписав дискусійний [Закон](#) України від 11 лютого 2025 р. № 4231-IX про надання дозволу НАЕК «Енергоатом» на придбання обладнання, потрібного для будівництва енергоблоків № 3 і № 4 Хмельницької АЕС, у квітні болгарський уряд [оголосив](#) про «спільне рішення правлячої коаліції» не продавати Україні два російські реактори ВВЭР-1000/В466 (головний конструктор — ОКБ «Гідропрес», м. Подольськ; виробник — ПАТ «Іжорські заводи», м. Колпіно).

Хоча встановлення цього обладнання на АЕС «Белене» було зупинене болгарським урядом у 2012 р., тепер він [вважає](#), що «реактори є критичними для гарантування енергетичної безпеки Болгарії та її економічної незалежності».

У Міненерго [повідомили](#), що «не отримували офіційної позиції уряду Болгарії щодо цього питання», тому «будь-які коментарі є передчасними».

Остаточне слово залишається за болгарським парламентом, який уже надавав згоду на продаж російського обладнання влітку 2023 р. (дозвіл діяв до 13 березня 2025 р.; а український [закон](#) набрав чинності 16 березня 2025 р.). Утім, позитивне для НАЕК «Енергоатом» рішення є малоймовірним, оскільки півтора року тому болгарська опозиція, яка зараз перебуває при владі, виступала проти передачі реакторів Україні.

ПРОЄКТИ ТА НАМІРИ

У Верховній Раді України зареєстровано:

- ✓ [проект](#) постанови про звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства України при формуванні та реалізації цінової й

тарифної політики у сферах енергетики та комунальних послуг за шість місяців її діяльності;

- ✓ урядовий [законопроект](#), спрямований на «посилення ролі держави у наглядових процесах на ринку електроенергії», зокрема шляхом конкретизації повноважень органів влади та «введення вимог щодо забезпечення державного нагляду (контролю) в галузі електроенергетики». Розуміючи під цим посилення повноважень Міненерго, автори документа пропонують передати йому функції незалежного регулятора, зокрема в частині розвитку генеруючих компаній та операторів систем передачі й розподілу. Ще однією новелою законопроекту є [обґрунтування](#) збільшення розмірів штрафів «моральними збитками, завданими бездіяльністю суб'єктів ринку електроенергії соціальній сфері (лікарні, бюджетні установи тощо), а також населенню, внаслідок знеструмлення їх електроустановок»;
- ✓ [законопроект](#) зі створення Державної житлово-комунальної інспекції. Утворення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань державного контролю (нагляду) у сфері житлово-комунального господарства, було передбачено п. 3 прикінцевих і перехідних положень [закону](#), проте Кабінет Міністрів так і не подав відповідний законопроект на розгляд Верховної Ради України, хоча мав це зробити ще у грудні 2021 р.

Міненерго оприлюднило доопрацьовані проекти постанов Кабінету Міністрів України про затвердження порядків проведення:

- ✓ комплексної [перевірки](#) виконання умов, передбачених угодами про розподіл продукції;
- ✓ незалежної [експертизи](#) технічних умов приєднання (вихідних даних) до газотранспортної чи газорозподільної систем.

НКРЕКП оприлюднила проекти:

- ✓ [постанови](#) про приведення [Правил](#) роздрібного ринку електроенергії у

відповідність до адміністративної [процедури](#), а [Правил](#) і Порядку продажу та обліку електроенергії, виробленої активними споживачами, та розрахунків за неї — у відповідність до норм [закону](#) в частині уточнення взаємних прав та обов'язків учасників роздрібного ринку електроенергії, у т. ч. зобов'язання споживачів не здійснювати несанкціонований відбір електроенергії;

- ✓ [постанови](#), що визначає перелік інформації, що мають містити план розвитку системи розподілу й повідомлення споживачу про намір обмежити/відмовити в майбутньому у наданні доступу до неї, а також алгоритм дій оператора системи розподілу щодо запровадження обмеження/відмови в наданні доступу до неї;
- ✓ [постанови](#) про приведення Ліцензійних [умов](#) провадження господарської діяльності зі зберігання енергії у відповідність до вимог [Закону](#) України «Про деякі питання використання транспортних засобів, оснащених електричними двигунами, та внесення змін до деяких законів України щодо подолання паливної залежності та розвитку електрозарядної інфраструктури та електричних транспортних засобів»;
- ✓ постанов, які уточнюють порядки формування тарифів на послуги з [передачі](#) електроенергії й диспетчерського (оперативно-технологічного) [управління](#) з урахуванням: недопущення перехресного субсидіювання під час розрахунку прогнозованих витрат при встановленні тарифу; можливості погашення боргів оператором системи передачі на балансуємому ринку, а також перед гарантованим покупцем за договором про надання послуг зі збільшення частки виробництва електроенергії з альтернативних джерел і перед постачальниками універсальних послуг за договорами про надання послуг із забезпечення збільшення частки відновлюваних джерел, відповідно до визначених відсоткових значень;
- ✓ [постанови](#), що змінює [порядок](#) (методу) визначення розміру штрафів, що накладаються за «інші порушення на

оптовому енергетичному ринку», та встановлення кола осіб, на яких поширюється дія таких санкцій;

- ✓ **постанови** про приведення у відповідність до вимог **закону** методик **визначення** сум надлишково отриманого або недоотриманого доходу оператора системи передачі в частині фіксування додаткових показників в акті його перевірки.

Розкрито **пропозиції** першого (кваліфікаційного) етапу оголошеного НЕК «Укренерго» **конкурсу** на будівництво до 31 грудня 2027 р. 700 МВт першочергової потреби в генеруючій потужності. Сумарна потужність схвалених заявок **становить** близько 300 МВт. Умови конкурсу **визначені** розпорядженням Кабінету Міністрів України.

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

У Зверненні до Європейського Парламенту, Європейської комісії, Ради Європейського Союзу, парламентів та урядів держав-членів Європейського Союзу Верховна Рада України, «наголошуючи, що економіка України з 2022 р. безперервно зіштовхується з викликами, зокрема щодо забезпечення енергетичної автономії України на фоні руйнування її енергетичної інфраструктури, збільшення вартості імпортованих складових виробленої продукції, знищення технічних засобів та потужностей для виробництва, зберігання, переробки, експорту товарів», **закликала** забезпечити максимальну ефективність переговорного процесу в частині «взаємних тарифних поступок щодо імпорту товарів» і сприяти взаємовигідній економічній співпраці України та ЄС, із метою посилення спроможності й потенціалу обох сторін.

Укладено **договір** між Україною та Європейським банком реконструкції та розвитку, що передбачає **залучення** €270 млн під державні **гарантії** й «буде супроводжуватися **грантом** від уряду Норвегії розміром €140 млн». За нинішнього рівня спотових **цін** за ці кошти можна буде придбати близько 1 млрд куб. м газу.

Підписано угоду між Україною та Світовим банком, що передбачає **надання** \$70 млн ПрАТ «Укргідроенерго» для придбання систем зберігання енергії.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ Й РЕКОМЕНДАЦІЇ

Міжсезоння — чудовий період в енергетичному секторі, щоб відновити довіру в трикутнику «влада — бізнес — громада» й спільно гарантувати економічну безпеку держави. Однак, попри **розпочату** підготовку до опалювального сезону 2025-2026 рр., уряд не демонструє бажання залучати громадськість і бізнес до розв'язання спільних проблем. Більше того, органи влади оприлюднюють усе менше повідомлень про свої плани, наміри й рішення, штучно створюючи інформаційний вакуум.

Між тим, саме в міжсезоння потребують якнайшвидшого розв'язання питання:

- ✓ прискорення робіт із гарантованого облаштування об'єктів енергетичної інфраструктури, зокрема тих, де йдуть і відбуватимуться відновлювальні роботи, інженерно-технічним захистом не нижче другого рівня (від ударних БПЛА), а також їхнього багаторівневого прикриття засобами протиракетної та протиповітряної оборони, передусім автоматизованими системами пошуку, виявлення, розпізнавання й вогневого ураження повітряних цілей;
- ✓ налагодження постачання в Україну, зокрема в рамках чотирирічної програми Ukraine Investment Facility, обладнання для зведення щонайменше 1,4 ГВт високоманеврових електростанцій, 1,1 ГВт установок на біопальному, 0,8 ГВт систем зберігання енергії, 4,5 ГВт вітрових і 3,8 ГВт фотоелектричних станцій;
- ✓ збереження цілісності Об'єднаної енергетичної системи України завдяки:
  - розбудові резервних, зокрема міждержавних, та автономних мереж і систем, у т. ч. формуванню в регіонах мережі з 500+ енергетичних установок, переважно когенераційних, із гарантованою потужністю 1-10 (50) МВт, що працюють на місцевому пальному, об'єднані в системи розподілу micro grid на базі «розумних мереж» і приєднані до Об'єднаної енергетичної системи України як елементи ринку допоміжних послуг;

- формуванню й постійному підтриманню в стані готовності розосереджених запасів найбільш уразливого обладнання, як це зроблено, зокрема в НЕК «Укренерго»;
- створенню й підтриманню резервів розподілу й генерації: ТЕС і ТЕЦ малої продуктивності, що забезпечували раніше потреби промислових підприємств, насамперед у Східних і Центральних регіонах України; малих ГЕС — у Західних регіонах; газопоршневих і газотурбінних установок ТЕЦ, зокрема в структурі Групи Нафтогаз;
- відновленню роботи всіх енергетичних об'єктів, зокрема міні-ГЕС, ТЕС і ТЕЦ малої продуктивності, що були зупинені через неефективність, нестачу пального, ухвали суду тощо, з їхнім приєднанням до систем розподілу за поданням військових адміністрацій;
- ✓ реального, а не фіктивного спрощення умов будівництва й розміщення газопоршневих і газотурбінних установок, зокрема когенераційних, а також процедур приєднання цих та інших генеруючих установок до електричних, газових і теплових мереж;
- ✓ скорочення переліків захищених споживачів, дві третини яких не є підприємствами критичної інфраструктури;
- ✓ забезпечення інституційної та операційної незалежності НКРЕКП;
- ✓ гарантування неперервного постачання енергоресурсів через західний кордон України в достатніх для споживача обсягах, зокрема в райони з пошкодженою інфраструктурою, у т. ч. шляхом:
  - збільшення пропускної спроможності Об'єднаної енергетичної системи України в напрямках захід — схід і захід — південь;
  - скасування фіксованих максимальних і мінімальних граничних цін (прайс-кепів) на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому й балансуєчому ринках;
- зняття організаційних обмежень (bottlenecks) і запровадження довгострокового розподілу пропускної спроможності на міждержавних перетинах між Україною та ЄС;
- об'єднання ринку «на добу наперед» (РДН) та внутрішньодобового ринку (ВДР) України з ринками Single Day-ahead Coupling (SDAC) і Single Intraday Coupling (SIDC);
- ✓ скасування спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів на ринках електроенергії й природного газу, проведення анбандлінгу Групи Нафтогаз, завершення корпоратизації державних і недопущення створення нових вертикально інтегрованих енергетичних компаній;
- ✓ наповнення газових сховищ, формування стратегічного й страхового запасів газу; розроблення стандартизованих торгових продуктів і запровадження обов'язкового продажу на біржі не менше, ніж 25% видобутого в Україні ресурсу;
- ✓ забезпечення повноправного членства в ENTSO-G TOB «Оператор газотранспортної системи України» та участі України в об'єднаному механізмі закупівлі газу, визначеному в плані REPowerEU;
- ✓ реалізація планів заходів із гарантування безпеки та стійкості критичної інфраструктури, яка забезпечує життєдіяльність територіальних громад, з урахуванням дій із захисту таких об'єктів від зовнішніх загроз; забезпечення автономним живленням об'єктів критичної інфраструктури, які гарантують виконання життєво важливих функцій у територіальних громадах;
- ✓ встановлення на об'єктах критичної інфраструктури, закладах охорони

здоров'я, адміністративних будівлях, закладах освіти об'єктів відновлюваної енергетики разом з установками зберігання енергії, які забезпечуватимуть автономне живлення впродовж щонайменше чотирьох годин;

- ✓ стимулювання споживачів до раціонального використання енергії та власної енергетичної автономності, а не масової закупівлі фотоелектричних панелей та енергетичного сепаратизму;
- ✓ розроблення й затвердження нормативно-правового акта про подальше спрощення дозвільної системи нафтогазовидобувної галузі, що має бути обмежена лише державною екологічною експертизою, державною експертизою запасів корисних копалин, укладенням договору на проведення розвідувальних робіт,

отриманням погоджень на зміну цільового призначення та отримання земельної ділянки в користування, дозволом на приєднання до мережі, а також повідомленнями про затвердження проєктів на буріння свердловин і спорудження супровідних об'єктів, дослідно-промислової й промислової розробки;

- ✓ відновлення призупиненого через війну внутрішнього виробництва автомобільного, авіаційного й суднового палива, в т. ч. з біологічними компонентами гарантованого походження, на підприємствах малої продуктивності (міні-НПЗ), які сертифіковані за стандартом ISO 9001; забезпечити укладення договорів з європейськими виробниками з перероблення на давальницьких умовах щонайменше 2 млн т нафтової сировини вітчизняного видобутку.